Година VII — Варна, 21 Юли 1915 год. — Брой 648

ИЗЛИЗА
Вторникъ, Петъкъ
Срѣда и Недѣля.

Абонаментъ за България:
За година . . 16 лв.
„ 6 м-ца . . 8 лв.
„ 3 м-ца . . 5 лв.
За странство:
За година . . 30 лв.
„ 6 м-ца . . 15 лв.
винаги прѣдплата.

Единъ брой 10 стот.

ТЪРГОВСКИ ФАРЪ
LE PHARE DU COMMERCE.

Органъ за информация, политическа и стопанска икономия, търговия, земледѣлие и индустрия.

Телефонъ въ Варна № 223. Уредникъ: П. ДРАГУЛЕВЪ.

За обявения:
гармонденъ редъ на 1-ва стр. 1 лв., на II-ра и III стр. по 70 ст. на IV-та стр. 20 стотинки.

Тукъ обнародвания особенно споразумение.

Съобщения, ржкописи и суми се изпращатъ до уредника: П. Драгулевъ.

Единъ брой 10 стот.

Варн. Градска Библиотека

Д. Р. КОССОВЪ & С-ие
КОМИСИОНА и ЕКСПЕДИЦИЯ
ЦЕНТРАЛА РУСЕ. Клонове: Варна, Търново, Габрово и Деде-Агачъ.

Съобщаваме на своитѣ клиенти и познати, че съвмѣстно съ кжщата Гаторно & С-ие отъ Браила, урѣдихме плавателна служба по Дунава за прѣнасяние стоки отъ Русе за Рени, а въ послѣдствие и за другитѣ портове и че понеже разполагаме съ достатъчно шлепове и параходи, службата е наредена така, щото винаги да имаме въ Русе готовъ за товарене шлепъ, който като се натовари веднага се отписа а на мѣстото му се оставя другъ за товаряне — удобство, което е необходимо за русенското пристанище по причина на голѣмия напливъ на стоки.

Съ почитание Д. Р. КОССОВЪ & С-ие.

Фирмата И. М. ЩЕРЛИБЪ и С-ие София
отъ 20 юни т. г. прѣмѣсти контората си на
ул. Раковски № 85 въ София.
Пристигаха ѝ нови голѣми партиди първокачествени и на износни цѣни:
ВСѢКАКЪВЪ ВИДЪ
Минерални Масла
ВАЗЕЛИНЪ и БЕНЗИНЪ.
Телефонъ № 1311.

„НАФТА“
БЪЛГАРСКО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
Капиталъ 1,000,000 лв.
Централа въ СОФИЯ.
Клонове въ всички градове на Царството.
Постоянни складове въ всички клонове отъ ГАЗЪ въ каси и варели, БЕНЗИНЪ за освѣтление, автомоболи, мотори, индустриялни и технически цѣли, МИНЕРАЛНИ и ЦИЛИНДРОВИ МАСЛА, ГАЗОЙЛЪ (НАФТЪ) за Дизелмотори, ПЖКУРА за гориво въ парни котли, КАТРАНЪ, ПАРАФИНЪ, АСФАЛТЪ и всички други нефтени продукти.
Фабрична Марка.
ГАЗЪ отъ най-добро качество
Употрѣбявайте само тази марка.
Цѣни и условия най-изгодни.

ВЪЛНЕНО-ТЕКСТИЛНАТА ФАБРИКА „СВ. ГЕОРГИ“ ВЪ ТРЪВНА
Съобщава, че въ изгодствия си софийски складъ, улица „Търговска“ № 28, ще продава на едро и дребно своитѣ произведения:
Модни фини платове, за мжжки костюми, платове за дамски костюми, шаяци и сукна за формени облѣкла, платове за ученически форми и голѣмъ изборъ на здрави и трайни платове, изработени отъ мѣстна вълна, по цѣни по-ниски отъ конкуренцията.
Фабриката собственость на Българ Търг. Банка е въ положение да продава всѣкога по-евтино.

ЯНКО ЯН. ТАНКОВЪ & С-ие,
КОЛОНИАЛНИ, ЖЕЛѢЗАРСКИ и БОЯДЖИЙСКИ СТОКИ на ЕДРО,
РУСЕ.
Телегр. адресъ: Танковъ, Русе. Телефонъ № 323.

КОЛОНИАЛЪ: калай, нишадъръ, сапунъ, сардели, руски карамели, бонбони, бисквити, вжжа, върви, канапъ, кафе, чай, захарь, мая за сирене, оризъ, свѣщи, синнь камъкъ, рафия, сода за пране, за сапунъ и за хлѣбъ, дървено и слънчогледово и сусамово масла, фастжци, кофи, оцетъ, лимонова соль, маслини, пиперъ, леблебии, стафиди и пр.

ЖЕЛѢЗАРСКИ СТОКИ: брави, панти, гвоздеи, каяри, ерендета, коси, кофари, мотики, лизгари, вили, макари чугунени, мутори, пили, сърпове, [illegible]длива тель, синджири, триони, бичкии, сита за вѣялки, цинк, [illegible] чукове, врати, табли за соби, наковални, ламарина и пр.

БОЯДЖИЙСКИ СТОКИ: Безиръ, цинквайсъ, охри, бои за безиръ, памукъ и вълна, четки, лакове, миниумъ, туткалъ и пр.

СТОКИ първокачествени, задоволяващи всички вкусове, ЦѢНИ умѣрени, послѣдни, не търпящи никаква конкуренция, ИЗПЪЛНЕНИЕ поржчкитѣ точно, бързо и акуратно.

Андрей Момеринъ
ФАБРИКА
за кожи и кожени издѣлия
Специалитетъ
ДАМСКИ ЧАНТИ.
Габрово.

ВАЖНО
за г. г. земледѣлцитѣ и индустриалцитѣ
Солидни качества английски каиши за машини — далата и кожени — разни величини; сжщо въ голѣми количества каиши за американски вършачки се намиратъ въ склада на
ТЕНЕВЪ & КУРТЕВЪ
СТАРА-ЗАГОРА.
Цѣни се опрѣдѣлятъ при поискване.

Месробъ Мурадовъ
АДВОКАТЪ.
Писалище срѣщу Окржжния Сждъ.
Телефонъ № 354.
ВАРНА.

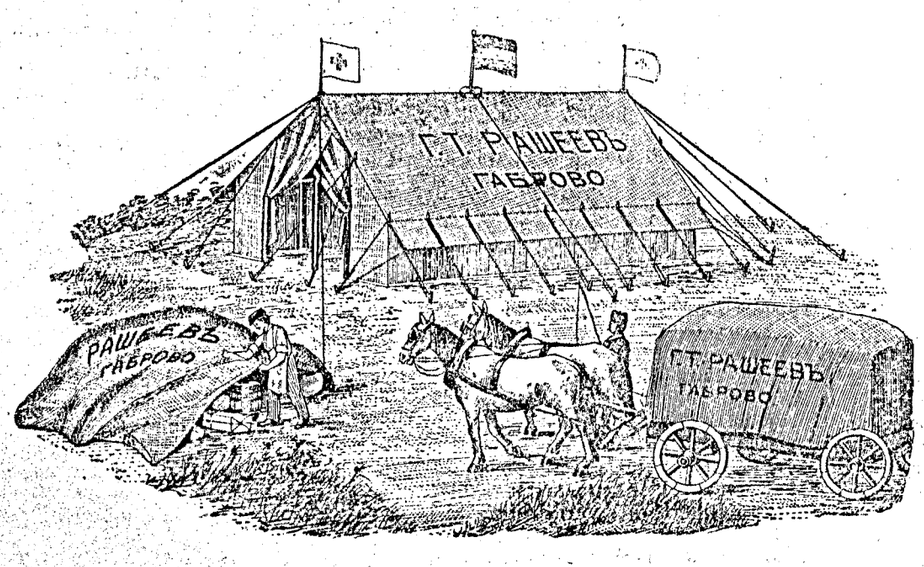

Търговското търпение се изчерпва.

Като на пукъ и орисия, всичко което се върши вънъ отъ България и вжтрѣ въ нея се слага въ ущърбъ на търговията, всичко това, повтаряме, иде да зачекне, иде да поврѣди — иде да напакости само на търговията и то тъкмо на тая търговия, която засѣга най-жизнено, най-чувствително самиятъ народъ, самитѣ тия народостопанствени маси въ страната, които даватъ душа и животъ на страната, маситѣ, творчеството и продукцията на които е най-скжпото и най-цѣнното благо на България: житната търговия.

Въ друга статия ние ще ще да изтъкнемъ причинитѣ и основанията, по които Главната Дирекция на желѣзницитѣ, въ началото на тоя мѣсецъ, съ окржжна телеграма до желѣзнопжтнитѣ станиции съобщи на тия послѣднитѣ, че отнима отъ тѣхната компетентность даването на търговцитѣ вагони за товарене зърнени храни и други стоки, съ назначение да прѣнасятъ тия храни и стоки въ други държави, като фиксира цифрата на вагонитѣ, които могатъ да бждатъ давани ежедневно — и то само направо отъ Дирекцията — за горнята цѣль съ прѣдназначение въ странство. Тая цифра е: 25 вагона за Деде-Агачъ и 15 вагона за Царибродъ, всичко 40 вагона, когато за рационалното подържане на износа и за използуване сезона на кампанията, необходимо нужни сж ежедневно минимумъ 500 вагона и нужно е търговцитѣ да иматъ леснината не ежедневно, а ежечасно да получаватъ вагони, колкото имъ трѣбватъ, непосрѣдствено отъ станциитѣ, при които работятъ, а не съ специални заявления да искатъ такива отъ Дирекцията и да чакатъ съ седмици да имъ се даде „единъ“ вагонъ, за да не имъ се даде повече по-нататъкъ нито поне още единъ.

Естествено бѣше, че отъ тая разпоредба на Главната Дирекция трѣбваше да се очаква нѣкакво вълнение, нѣщо необикновенно — тя трѣбваше да раздразни търговцитѣ и тия послѣднитѣ по нѣкакъвъ начинъ трѣбваше да реагиратъ. Резултатъ отъ това вълнение и реагиране на ломскитѣ търговци е телеграмата имъ, която на първо мѣсто въ хрониката на вѣстника си днесъ печатаме. По-справедливо негодувание и по-основателно оплакване отъ това, въ хилядитѣ досегашне търговски оплаквания по други случаи и неправди, не е имало. Хиляди търговци да работятъ ежедневно — да излагатъ капиталитѣ си и да влагатъ своятъ трудъ за икономическото въздигане на страната и за материялното благуване на стопанскитѣ общества, а — като за подигравка, като за подбивъ само 40 души отъ тия хиляди търговци, може би отборъ „приятели“ на властьта или съ влияние и ходатайства — да бждатъ честити да получатъ съдѣйствието на държавата за прѣвоза на стоката си. Това не е нито стотната часть отъ търговцитѣ въ по-главнитѣ житарски гари и дунавски пунктове! Въ служба, значи трѣбва да се намиратъ ежедневно съ хиляди вагони, нуждни за всички равноправни граждани, а Главната Дирекция дава само 40 — за всички, безъ разлика станции — та това не може да се нарѣче нито нафора; това е все едно: като че не се даватъ абсолютно никакви вагони, защото у нашитѣ житари-търговци има и такива, отъ които само единъ отъ тѣхъ купува за 150—200 и до 300 вагони зърнени храни; ако нему слѣдъ седмици и мѣсеци еднъжъ му се падне да получи — по благоволение — единъ, петь и даже десеть вагона, то това не значи за него, че е получилъ вагони.

Разумѣва се, че и Главната Дирекция на желѣзницитѣ има своитѣ мотиви и основания да дава подобна разпоредба; тя просто е заставена отъ положението и перспективата да постжпи така противъ волята и съзнанието си; но грѣха пада сега само върху нея, защото, случайно, нейната разпоредба е най-полирна и не е въ унисонъ съ прокламираната отъ м-ра на вътрѣшнитѣ работи „свобода на търговията“, не отговаря на най-новитѣ постановления на Комитета за прѣдвидливостьта, относно свободния износъ; тя въ това врѣме на съживѣването на задушваната до сега търговия, дойде като гръмъ отъ ясно небе, яви се като новъ тормозъ, като непрѣодолима нова голѣма прѣчка, която характеризира търговията фактически дори и формално като ограничена,—която иде да докаже, че на дума износъ има, а на дѣло такъвъ е невъзможенъ. И това е тъкмо, което прѣдизвиква търговското възмущение, това е, което изчерпва тѣхното търпение. И, наистина, какъ е възможно, какъ е търпимо въ една правова държава подобно хаотично, да но кажемъ анархично положение на работитѣ, подобна диаметрална противоположность и разнорѣчивость въ разпоредбитѣ на законно-установенитѣ върховни власти въ една и сжща държава, при които едни отъ властитѣ ви заявяватъ: „да, търговията е свободна; свободенъ е износа“; а други отъ тѣхъ се изстжпватъ и ви казватъ: „да, и търговията е свободна, и износа е разрѣшенъ, но ние, които сме длъжни да ви оказваме съдѣйствието си и които съзнаваме, че безъ нашето съдѣйствие е равносилно, че търговията не е свободна, е равносилно, че и износа не е разрѣшенъ, но ние ви отказваме, ние сме заставени да ви откажемъ, съ голѣмо съжаление, съдѣйствието си, разбира се, не по наша зла воля, не по нашъ личенъ интересъ, а по съображения отъ съвсѣмъ друго естество — по висшъ отечественъ интересъ“.

Има едни интереси, които сж повърховни, има съображения, които сж по-възвишени отъ тия дали трѣбва да има свободна търговия, дали трѣбва да има разрѣшенъ износъ и дали трѣбва да се даватъ на тоя и оня търговецъ вагони. И когато се изтъкнатъ тия върховни интереси и тия възвишени съображения; когато рѣшенията и разпоредбитѣ на еднитѣ и другитѣ върховни власти се турятъ въ зависимость еднитѣ отъ другитѣ, се турятъ въ хармония и въ взаимно съгласие и разбиране; когато търговскитѣ интереси не се прѣмѣтатъ ту така, ту инакъ и не се излагатъ отъ пертурбация въ пертурбация, тогава търговцитѣ нѣма да ги боли. Освѣтлени тѣ въ истината, ще прѣклонятъ глава прѣдъ интереситѣ на отечеството и негодувание не ще има, такова изчерпване на търговското търпѣние не ще настжпи. Съ едно разбиране на респективнитѣ върховни власти на търговцитѣ трѣбва да се каже: „търговията е свободна; износа е разрѣшенъ; но желѣзницитѣ, по други висши нужди, интереси или съображения, не могатъ да ви се турятъ въ услуга“. Търговцитѣ добрѣ ще разбератъ това и не ще се впущатъ въ работа, не ще ангажиратъ капиталитѣ си въ закупка на храни — не ще се подлагатъ на нова подмама, както по врѣмето, когато се изработваше закона за прѣдвидливостьта и въ послѣдствие изгубиха капиталитѣ си.

Р. П.

Габровецъ.

Да се изнесе ли вълната?

Днешната голѣма война прѣдизвика спирането на свѣтския стокообмѣнъ и докара положението, че всѣка страна трѣбва да се примири съ онова, което е имала на складъ прѣди войната или съ онова, което тя самата произвежда.

Върховнитѣ обществени управления трѣбва за това да бдятъ много зорко и спиратъ на врѣме износа на всѣки продуктъ, липсата на който би довела до неговото бързо и твърдѣ голѣмо заскжпване или до други бѣди, като спиране на фабрични заведения, безработица и др. Примѣрътъ, който имаме съ ненаврѣменото забраняване износа на житнитѣ храни, е доста поучителенъ, че въ такива минути държавата трѣбва да се явява като регулаторъ посрѣдствомъ своето законодателство на нашитѣ пазари и прѣдвардва нашата индустрия и търговия отъ сътрѣсения.

Въ нашето отечество имаме двѣ индустрии, които между многото биха най-самостоятелно работили въ тия изключителни врѣмена. Това сж керамическата (особено циментовата) и текстилната индустрии. Първата ще продължава да работи съ твърдѣ голѣмъ успѣхъ поради много частни и обществени постройки. Втората обаче ще намѣри твърдѣ голѣми прѣчки особено въ събирането на нужния ѝ суровъ материалъ — вълната.

Още слѣдъ започването на европейската война почнаха нѣколко банки и голѣми търговци въ България да събиратъ вълната въ много голѣми количества, като даваха до единъ левъ на килограма повече, отколкото вълната въ дѣйствителность се продаваше. Тази годишната реколта на вълна се заграби тоже отъ сжщитѣ миналогодишни банки и търговци, които безъ огледъ на цѣна и качество събраха вечната вълна направо отъ овчаритѣ посрѣдствомъ свои платени агенти.

Да се купува толкова скжпа стока безъ подборъ на качество, трѣбва търговцитѣ на вълна да иматъ само една цѣль: да я изнесатъ въ Австро-Унгария или Германия, гдѣто цѣната на вълната е стигнало до 6 корони килограма и по тоя начинъ да добиятъ една блѣскава печалба.

Би ли трѣбвало обаче да се разрѣши износа на вълната или даже и на часть отъ общото количество, което се намира въ страната ни? — Долната таблица за износа и вноса на вълненитѣ материали прѣзъ 1910 год. ни дава най-ясенъ отговоръ.

Износъ на вълнени материали прѣзъ 1910 г. отъ България:*)

	килограма
гайтанъ	212009
вълнени сукна боядисани	23677
вълнени сукна небоядисани	41963
вълнени шалове и др.	8260
вълнена прежда	8215
вълна непрана	49677
вълнени килими	24444
вълна отъ агнетата и овцетѣ, които по рано се изнасяха, а сега оставатъ въ страната, оцѣнена	40000
килограма	408245

Вносъ на вълнени материали прѣзъ 1910 год. въ България:

	килограма
вълнени сукна	305183
мека прежда	189695
дебели вълнени платове	112482
дрехи или вълнени платове	26566
искуствена вълна	285508
непрана вълна	382205
лента (влачена вълна)	43859
килограма	1350498

Общото количество на внесенитѣ вълнени материали въ България е килограми 1350498·—, а онова на изнесенитѣ — килограми 408245·—. Ние имаме, значи, да довнасяме въ страната килограми 942253·— вълнени материали, за да можемъ да покриемъ нуждитѣ на българското население. Извънъ това трѣбва да се има прѣдъ видъ твърдѣ важнитѣ обстоятелства, че тая година произведената вълна въ България поради голѣмата смъртность на овцетѣ е твърдѣ намалѣла, че новата България е далеко да покрие загубата, която прѣтърпѣхме съ отнимането на Добруджа, отъ гдѣто се добиваха най-много вълни за нашата индустрия и че държавата има сега нужда отъ много по-голѣмо количество облекло за войската отколкото всѣка друга година.

Горното е достатъчно да ни увѣри, че твърдѣ злѣ би направило нашето правителство, ако разрѣши износа на вълната и че само то би станало причина да се направи извѣстно сътрѣсение на вълненото производство. Веднага слѣдъ изписането на първата партида вълна цѣнитѣ на всички вълнени материали ще се повишатъ твърдѣ много. Всѣки единъ, даже и индустриалецътъ на вълнени стоки, който има вълна, ще чака удобния моментъ за износъ, за да продаде много по-скжпо суровия си материалъ и спечели много повече отколкото отъ изработената стока. А това ще доведе до твърдѣ лошитѣ послѣдици: спирането на много текстилни заведения, ужасната безработица въ вълненитѣ центрове и неимовѣрното заскжпване на вълненитѣ произведения.

Горнитѣ бѣди сж страшни за обществото и нашето правителство трѣбва да стори своето, като не разрѣши по никой начинъ износа на вълната и то не само сега, ами и най-малко три мѣсеца слѣдъ свършването на войната. Само по тоя начинъ българскиятъ народъ би могалъ да почувствува, че толкова голѣмитѣ усилия и жертви положени отъ нашата държава за създаване индустрия въ страната ни не сж били напразни и че сега въ голѣмата нужда индустрията ни въ дадения случай текстилната дава цѣнни услуги на държава и общество.

Какъ да се набави коксъ.

Неотдавна ние писахме, че между другитѣ материали, които липсватъ и прѣдизвикватъ мжчнотии и даже всецѣло спиратъ развои на нашата индустрия, е и липсата на коксъ. Нѣкои отъ индустриалнитѣ заведения бѣха и сж рѣшени да идатъ до край: да си приготвятъ пещи и инсталиратъ нужнитѣ

*) Таблицата е отъ 1910 г., тъй като ние мислимъ, че живота прѣзъ тая година е тръгналъ най-нормално.

БЕНЗИНЪ

ВЪ ВАРЕЛИ И ТЕНЕКИИ 710/715 продава на износна цѣна

Ионко Давидовъ — Варна.

Българско Търговско Акционерно Дружество

Русе, София, Пловдивъ и Варна.

Голѣмъ складъ на:

всички земледѣлчески машини. Индустриални машини. Минерални и цилиндрови масла. Лимонадени и пивоквасни шишета. Готварски печки и за отопление. Помпи и тржби и пр.. Обширенъ каталогъ изпращаме при поискване.

БЪЛГАРСКА КРЕДИТНА БАНКА „ГИРДАПЪ“

Banque Bulgare de Credit „GHIRDAP“,

ОСНОВАНА 1882 ГОД.

КАПИТАЛЪ, напълно внесенъ лева зл, 4,000,000
ЗАПАСЕНЪ ФОНДЪ и резерви „ „ 1,450,000

Централно сѣдалище въ РУСЕ

Клонове: Варна, Добричъ, Силистра.

ИЗВЪРШВА ВСИЧКИ БАНКОВИ ОПЕРАЦИИ

ПРИЕМА ВЛОГОВЕ съ срокъ и безъ срокъ срѣщу спестовни книжки, срочни свидѣтелства и въ текущи смѣтки и плаща:

5% *год. лихва за безсрочни влогове*

6% *год. лихва за влогове съ срокъ* една година и повече

СПЕСТОВНИТѢ КНИЖКИ СЕ ДАВАТЪ БЕЗПЛАТНО и вноскитѣ както и изтеглянето на сумитѣ става *безъ никакви формалности* и безъ никакви разноски.

СКОНТИРА ПОЛИЦИ, ОТПУЩА ЗАЕМИ и ОТКРИВА ТЕКУЩИ СМѢТКИ срѣщу гаранция на цѣнни книжа, стоки и лични поржчителства.

СЪБИРА ПОЛИЦИ за чужда смѣтка.

ИЗДАВА ЧЕКОВЕ И ПРАВИ ПРѢВОДИ за по-голѣмитѣ градове въ България и странство.

Купува и продава за чужда с/а всички видове цѣнни книжа

Условия най-либерални.

Телеграфически адресъ: „ГИРДАПЪ“

А. ИЛИЕВЪ & С-ие

ОСНОВАНА ВЪ 1895 ГОДИНА.

Сѣдалище: ВАРНА.

Клонове: **София, Бургасъ, Русе.**

ЕКСПЕДИЦИЯ и КОМИСИОНА.

ТЪРГОВИЯ

съ газъ, соль, каменни вжглища, минерални масла, желѣзни греди, марсилски керемиди и пр.

Индустриални и финансови изучвания.

Съдѣйствие за финансиране надеждни прѣдприятия.

Добиване разни концесии и индустриални облаги.

Господинъ Ив. Цаневъ

КОМИСИОНЕРЪ-ЕКСПЕДИТОРЪ ВЪ ДЕДЕ-АГАЧЪ.

Занимава се съ комисиона и експедиция.

Народното Осигурително Дружество

„БАЛКАНЪ“

1. ОСИГУРЯВА при най-износни условия по: *животъ, пожаръ, злополука, транспортъ* и *популярни* до 1,500 лв. безъ медицински прѣгледъ.

2. ИЗДАВА ОСИГУРИТЕЛНИ ПОЛИЦИ въ най-кжсъ срокъ до обявяване мобилизация и слѣдъ нея.

3. НОСИ БЕЗПЛАТНО РИСКА ЗА ВОЙНА и ЕПИДЕМИИ безъ да събира никаква допълнителна премия отъ осигуренитѣ, каквито премии си запазватъ правото съгласно своитѣ устави, да събиратъ отпослѣ кооперативнитѣ дружества.

4. ВЪЗОБНОВЯВА унищожени осигуровки до 6 мѣсеца безъ лѣкарско прѣглеждане и независимо отъ това, какво е здравословното състояние на осигурения прѣзъ това врѣме, Просроченитѣ повече отъ 6 мѣсеца и унищожени осигурявания могатъ да се подновяватъ всѣкога.

5. ПОДДЪРЖА ВЪ СИЛА всѣка осигуровка за цѣлата осигурена сума до срокъ опрѣдѣленъ въ полицата, ако договорителя, слѣдъ като е платилъ премията за пълни три години, не е въ състояние да плаща премиитѣ си, било поради участието му въ война, било по болесть и пр.

6. УЛЕСНЯВА КЛИЕНТИТѢ СИ СЪ ЗАЕМИ при най-износни условия и въ най-критическитѣ врѣмена на мораториуми, войни и пр.

7. „БАЛКАНЪ“ ПОВЪРНА НА КЛИЕНТИТѢ СИ цѣлия остатъкъ отъ внесенитѣ допълнителни премии за миналитѣ войни и пое безплатно да носи за напрѣдъ риска прѣзъ всички войни за всичкитѣ си осигурени, стига да плащатъ навреме редовнитѣ си премии, тъй като за тѣхъ мораториума не се отнася.

8. ДАВА 75% ПЕЧАЛБА НА ОСИГУРЕНИТѢ — най-високиятъ процентъ на печалби, каквито не раздава нито едно отъ дѣйствуващитѣ въ страната дружества.

9. ПРѢДСТАВЛЯВА АБСОЛЮТНА ГАРАНЦИЯ ЗА ПОСРѢЩАНЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯТА СИ, ЗАЩОТО:

а) МАТЕМАТИЧЕСКИТѢ МУ РЕЗЕРВИ, които сж най-важната кѣрка за стабилностьта на всѣко застрахователно дружество, възлизатъ на 14,000,000 лева при осигуренъ капиталъ 55,000,000 лева. Нека всѣки, който иска да се осигури, да поиска и сравни тѣзи двѣ числа съ резервитѣ и осигурения капиталъ на другитѣ дружества и си направи слѣдъ това изборъ.

б) ЕВТИНИТѢ ПРЕМИИ, разновиднитѣ клонове и доброто [illegible]ане на дружественитѣ работи сж най-мощното доказател[illegible] на дружеството, осигуренитѣ при което съ спо[illegible]чататъ, че тѣхнитѣ интереси, когато бж[illegible]ба, ще бждатъ напълно запазени.

уреди, за да приготовляватъ сами коксъ за индустриалнитѣ си нужди. Нѣма съмнѣние, че това ще бжде тъй мжчно изпълнимо и толкова скжпо ще имъ костува, че слѣдъ къси опити тѣ ще се отказватъ, още повече, че и по всички каменни въглища могатъ да се коксиратъ, а най-малко перникитѣ. За коксиране отъ българскитѣ камени вжглища ще трѣбва, слѣдователно, да се прибѣгва до тия, които се добиватъ въ Стара-планиза, прѣдимно отъ южнитѣ ѝ склопове, а въ краенъ случай — отъ централнитѣ басейни около мината „Принцъ Борисъ“. И тоя е случая и мѣстото, които най-добрѣ могатъ да използватъ: а) защото вжглищата сж лесно доставими и б) защото мината „Принцъ Борисъ“ притежава 5 пещи съ нужната специална инсталация за добиване коксъ. Такъвъ, при по-усилената работа въ първитѣ години на мината е бивалъ добиванъ и нашитѣ индустриалци сж го употрѣбявали въ работата си. Но злото е, че тия пещи сега не работятъ и дружеството не желае да ги отстжпи на индустриалцитѣ, изявили готовность сами да си приготовляватъ кокса, като платятъ даже наемъ за пещитѣ и инсталацията на дружеството.

Ние си обясняваме това нежелание на белгийскитѣ прѣдставители на „Принцъ Борисъ“ да отстжпятъ даже съ наемъ на българскитѣ индустриалци въпроснитѣ пещи и инсталация, съ желанието имъ и тукъ да се проявятъ като чужденци недосѣгаеми, поради чуждото имъ поданство — да сж нѣщо като царство въ царство.

Естествено, че българскитѣ индустриалци не трѣбва да се спиратъ прѣдъ отказа на г. Дедекина, или на който и да е „Принцъ Борисовъ“ прѣдставитель и трѣбва да се явятъ съ петиция прѣдъ г. министра на търговията, промишлеността и труда, прѣдъ тоя на вжтрѣшнитѣ работи и даже прѣдъ комитета за общ. прѣдвидливость и да искатъ, щото послѣднитѣ, прѣдвидъ на вжтрѣшнитѣ нужди на страната и прѣдвидъ на бѣдствуването на индустрията за коксъ, да реквизиратъ пещитѣ и инсталацията и ги турятъ въ разположението на индустриалцитѣ за произвеждане коксъ. Това не е само едно законно право, но и една прѣка длъжность на респективнитѣ министри и на комитета. Г-да французитѣ или белгийцитѣ около „Принцъ Борисъ“ трѣбва да бждатъ увѣрени, че българскиятъ народъ и българскитѣ закони скжпятъ интереситѣ имъ и нѣма никога да ги накърнятъ безъ извънредна и непрѣодолима нужда — ако страната не бѣдствуваше. Но тѣ трѣбва да се съгласятъ, че право неуспоримо на народа е да поиска и отъ чужденцитѣ, на които е далъ тъй широко и толкова добрѣ гарантирано гостоприемство въ своята страна и имъ е турилъ въ разположение своитѣ природни богатства да печелятъ и богатѣятъ, да му бждатъ полезни при бѣдствия, каквито той прѣживѣва съ индустрията си въ тия моменти,

Нужно ли е да добавяме, че Д во „Принцъ Борисъ“ само, безъ всѣка молба, трѣбваше да тури пещитѣ си за една такава нужда на разположението на българскитѣ индустриалци?...

СКЖПОТИЯТА.

Политико-икономически-финансовъ рефератъ, четенъ на 12 того въ Софийската търговско-индустриална камара отъ г-на Хр. Ц. Устабашиевъ.

Главната часть на реферата засѣгаше причинитѣ на скжпотията, а заключението се отнасяше до мѣркитѣ за отстранението на нейния остъръ характеръ.

Считайки, че опазването на народното благо въ врѣме на война трѣбва да бжде първата грижа на правовитѣ държави, референчикътъ подробно изложи научната материя по тоя въпросъ. И като посочи въ това отношение за примѣръ германската организация за обществената и държавна прѣдвидливость, заключи: че липсата у насъ на подобенъ законъ съ надлежната организация за неговото приложение прѣзъ врѣме на балканската война бѣ главата причина да се подготви достатъчно почвата за скжпотията, която настжпи у насъ, щомъ се обяви европейската война.

За главни фактори на скжпотията посочи слѣднитѣ:

1. *Прѣждевременното дигане на мораториума слѣдъ мира на балканската война;*

2. *Обявяването на европейската война;*

3. *Влошеното финансово положение въ Европа отъ грамаднитѣ военни заеми и усилената банкнотна циркулация.*

4. *Грамаднитѣ бждащи държавни бюджети и*

5. *Нашата неразумна държавна икономическа и финансова политика.*

Вдигането на мораториума е станало само съ оглелъ на икономическото и стопанско положение, когато естеството на мораториума е свързано съ финансовото положение на страната и съ положението на държавния и народенъ кредитъ въ странство. А имено това положение е било въ всѣко отношение не особно розово, защото ликвидацията на балканската война остави единъ летящъ държавенъ дългъ отъ единъ милиярдъ лева и около 200 мил. открити задължения на нашитѣ търговци и банкери въ странство. Обаче, безъ държавата и б. н. банка прѣзъ това врѣме да разполагаха съ свободни фондове и срѣдства въ страната или въ странство за посрѣщане тия задължения. Дори държавата се лишаваше отъ срѣдства за посрѣщане на текущитѣ си нужди, тъй като нѣкои финансови ресурси поради войната бѣха прѣсушени и нужнитѣ срѣдства ѝ доставяше б. н. банка, която за тая цѣль наводняваше вжтрѣшния пазаръ съ банкноти. При това бълг. нар. банка, по чиято инициатива се вдигна мораториума, абсолютно не трѣбваше да изпуща изъ прѣдъ видъ много важния фактъ, че прѣзъ това врѣме, вслѣдствие новия курсъ на външната ни позитика, всесвѣтскитѣ финансови пазари: Франция и Англия, бѣха вече затворили вратитѣ си за нашия държавенъ и народенъ кредитъ и че Германия въ никой случай не би могла да ни задоволи голѣмитѣ финансови нужди.

Това прѣждеврѣмено вдигане на мораториума направи изискуеми 200 милиона открити задължения на иностранния ни кредитъ и неговитѣ длъжници: — търговци и банкери, нѣмайки възможность да го покриятъ съ редовното камбио на нашия износъ, бѣха принудени да търсятъ други пжтища и срѣдства, поради което и тѣ станаха причина за финансовата паника прѣзъ ноември 1913 г. А тази паника вдигна курса на ажиото и камбиото отъ 6% прѣзъ м. септември на 12% прѣзъ октомври, 20% — ноември и до 35%—40% прѣзъ декември. Благодарение на камбиалния синдикатъ, който се създаде, за да спаси финансовото положение отъ крахъ, курсътъ на ажиото и камбиото бѣ падналъ на 12%—15%, когато се обяви европейската война. Ала това понижение на курса стана за смѣтка на б. н. банка, която, за да постигне тоя резултатъ, загуби 4 милиона лева отъ камбиалнитѣ си операции. Слѣдователно, б. н. банка — инициаторката за вдигането на мораториума — трѣбваше първа да изпита лошитѣ послѣдици отъ тая прибързана мѣрка.

Високитѣ ажиотажни и камбиални курсове непосрѣдствено се отразиха въ съотвѣтнитѣ размѣри върху цѣнитѣ на стокитѣ отъ вноса и на мѣстното производство и по тоя начинъ скжпотията се яви на нашата обществена сцена съ застрашенъ видъ. Освѣнъ това, голѣмото ажио окончателно компрометира легалния курсъ на нашитѣ банкноти, вслѣдствие на което тѣ се обърнаха на обикновени книжни монети съ насилственъ курсъ. Слѣдователно догдѣто държавата не успѣеше да консолидира висящия си дългъ, вдигането на мораториума, особено за външнитѣ задължения, бѣше една колосална финансова грѣшка, която нищо не може да извини.

Обявяването пъкъ на европейската война дойде да засили скжпотията и нейния врѣменен характеръ измѣни на постояненъ. Тая война създава редъ причини за скжпотията, отъ които по-сжществени сж слѣднитѣ:

1. Транспортнитѣ и осигурителни компании, поради несигурностьта и рисковетѣ на транспортитѣ, утроиха и учетвориха таксите, които пъкъ отъ своя страна се трупатъ върху цѣнитѣ на вноснитѣ стоки.

2. Нелоялната шпекула, ползувайки се отъ намаленото фабрично производство и отсжтствието на международната конкуренция, произволно повишава цѣната на стокитѣ.

3. Общата европейска мѣрка за прибиране златото въ държавнитѣ каси усили причината за повишението на камбиалнитѣ и ажиотажни курсове, размѣритѣ на които непосрѣдствено се отразяватъ върху цѣнитѣ на вноснитѣ стоки.

Особено влияние за изострюване на скжпотията указватъ грамаднитѣ размѣри на заемитѣ на воюващитѣ държави, защото отъ една страна наводняватъ финансовитѣ пазари съ прѣдварително обезцѣнени държавни книжа и отъ друга — съ банкноти, обърнати на книжни монети съ насилственъ курсъ. Това влошава финансовото положение, което отъ своя страна зловрѣдно се отразява върху икономическия, стопанския и индустриаленъ животъ на европейскитѣ народи и създава острия характеръ изобщо на скжпотията. Споредъ автентични данни военнитѣ заеми на воюващитѣ държави за до края на настоящата година ще достигнатъ внушителната цифра около 200 милиарда. А какъвъ ще бжде размѣра на стопанскитѣ загуби, сега е още рано да се изчислятъ, но като се взематъ прѣдъ видъ извѣстни факти, доста ясно се прозира, че и тѣ ще отидатъ на милиарди.

Всемирното значение на Наполеоновитѣ войни за врѣмето си и финансовитѣ катастрофи прѣзъ миналия вѣкъ осезателно посочватъ, че днешната европейска война ще съсипе народнитѣ богатства и ще докара европейския финансовъ банкрутъ, щомъ финансовия пазаръ продължава да се пълни съ обезцѣнени държавни книжа и банкноти. Така напр. французкитѣ асигнации издадени прѣзъ периода 1789—1796 (само за 7 години) до размѣръ на 45 милиарди ливри, въ надвечерието на държавния финансовъ банкрутъ, 7500 ливри асигнации сж стрували 1 златенъ луидъ равенъ на 24 ливри. Австрийскитѣ Banco Zettel, издадени въ размѣръ на 3 милиарда фиоринта, при обявяването на държавния финансовъ фалитъ сж стрували: 100 сребърни фиорита 1200 книжни. Банкнотитѣ на Английската Банка, начиная отъ 1800 год. до 1820 — прѣзъ периода на Наполеоновитѣ войни — сж губили отъ стойностьта си 10, 20% до 40%. Тѣхния легаленъ курсъ е можалъ да бжде възстановенъ едвамъ на 1821 година, т. е. 6 години слѣдъ свършването на войната. Банкрутството на турскитѣ каймета (книжни монети) е памятно за старитѣ българи, поради което прѣзъ това врѣме (1877) мнозина отъ тѣхъ си загубиха състоянието. Сжщитѣ финансови катастрофи имаха: Русия, цѣла сѣверна и южна Америка. Послѣдствията отъ казаритѣ финансови катастрофи сж били гибелни за народитѣ. Хиляди и хиляди семейства сж били съсипани материално. Всички хора, които прѣзъ това врѣме сж имали креситѣ си, сж изгубили имуществата си. Рентиеритѣ сж останали безъ срѣдства на пжтя. Растящата обезцѣнка на всички цѣнности гибелно се отрази върху търговията и индустрията. Намирането и на най-незначителния кредитъ е ставало невъзможно. Всѣкой останалъ да се пържи въ собственото си масло. (Слѣдва).

По търговията съ хранитѣ.

Комитетътъ за обществената прѣдвидливость е изпратилъ на 15 т. м. до мѣстнитѣ комитети слѣдното окржжно:

Прѣдъ видъ че е разрѣшенъ износа на царевицата и ечемика, за въ бждаще отъ днесъ нататъкъ търговията съ тия артикули е свободна. Понеже брашната по типа трѣбва да се примѣсватъ съ царевица, която не може да се закупва принудително, въ такъвъ случай до края на мѣсеца комитетитѣ могатъ да приготовляватъ хлѣбъ отъ чисто пшенично брашно, обаче цѣната на единъ кгр. хлѣбъ не трѣбва да надминава 30 ст. За тая цѣль трѣбва да се произвежда брашно обикновено. Понеже тая година реколтата е много добра и сдѣлкитѣ на житото ставатъ по 20—22 лв. 100 кгр. и има искания отъ нѣкои комитети да се произвежда чисто брашно до края на мѣсеца, то може да се произвеждатъ отъ пшеницата, освѣнъ горното и слѣдующитѣ качества брашно: 30% луксозно, а останалото 45% *обикновено*, което ще съдържа ремулажа. Отъ първото брашно ще се произвежда бѣлъ хлѣбъ, който ще се продава на общо основание безъ никакви рецепти до 37 ст. единия кгр., а хлѣбъ отъ обикновеното брашно — до 25 ст. кгр. Въ тая градове, кждѣто има още остатъкъ отъ типа брашно, ще се запази досегашния типъ на хлѣба и цѣнитѣ му до свършването на остатъка. Луксозното брашно ще се продава максимумъ 40 лв. 100 кгр., а обикновеното брашно, отъ което е извадено луксозното — до 25 лв. 100 кгр. Всички тая цѣни се разбиратъ въ мѣста, кждѣто има гари, а за другитѣ градове ще се прибавятъ разходитѣ по прѣвоза отъ комитетитѣ.

Съобщава се на комитетитѣ, че отъ 1 августъ т. г. прѣстава да функционира комитета за обществената прѣдвидливость и слѣдовователно всички търговци и мелничари, които въ нормални врѣмена сж продавали въ разни градове брашна и зърнени храни, сж свободни отъ сега да вършатъ сдѣлки и да взематъ мѣрки, да може да се достави нужното количество брашно и зърнени храни въ градоветѣ, кждѣто липсватъ такива. Отъ тая дата насетнѣ, търговията съ брашна и зърнени храни вжтрѣ въ царството е свободна. Комитетатѣ да съобщатъ на общинскитѣ управления, че тѣ сж длъжни да си доставятъ брашно и зърнени храни направо отъ мелницитѣ и търговцитѣ, за да не останатъ градоветѣ безъ такива слѣдъ тая дата.

Хроника.

По износа на хранитѣ.

Получихме копие отъ слѣдната телеграма на ломски търговци.

София

Министръ-прѣдседателя, копие министръ желѣзницитѣ, министръ търговията, министръ финанситѣ, търговската камара, прѣдседателя българското икономическо дружество.

За износа на нашитѣ (българскитѣ) храни се отпускатъ 25 вагони дневно за Деде-Агачъ и 15 за Царибродъ за цѣла България, за добиването такива отъ насъ, българскитѣ търговци-житари се искатъ редъ формалности и по седмици не можемъ да добиемъ нито единъ вагонъ. По тоя начинъ износътъ е фактически почти спрѣнъ. Отъ нѣколко дена разбрахме, че това не се прави по липса на вагони, защото за прѣвозъ на чужди храни (руски кукурузъ) само отъ ломското пристанище се отпускатъ и товарятъ дневно български вагони 15 до 20, отдѣлно отъ това, което става и въ другитѣ дунавски български пристанища, свързани съ желѣзници. Съ тия наредби окончателно се убива нашето производство и търговия, които висшата справедливость и висшитѣ държавни интереси налагатъ да бждатъ всячески и най-енергически запазени. Съ улеснението прѣвоза (транзита) на чуждитѣ храни по едничкия за сега нашъ изходенъ пжть, въ ущърбъ на нашия износъ, се насищатъ чуждитѣ (вънкашнитѣ) пазари, въ послѣдствие на което се обезцѣнява и подбива търсенето на нашето производство. Къмъ грамаднитѣ непрѣодолими прѣчки, които се правятъ систематически отъ Ромжния на нашия транзитъ за добиране до срѣдноевропейскитѣ пазари на нашето производство, неужели трѣбваше да срѣщнемъ почти такива спънки отъ страна на нашата държава, отъ нашитѣ държавни желѣзници. Като високо протестираме противъ тази аномалия, молимъ най-енергическото Ви застжпване за прѣдимствуване българскитѣ интереси, като се даде ефикасно улеснение на износа на българското производство и търговия, едничкитѣ фактори за благосъстоянието и мощностьта на страната ни.

(Слѣдватъ подписитѣ на всички крупни ломски търговски-житари).

Падежъ на вжтрѣшенъ заемъ.

На 1/14 августъ т. г. настжпва падежа на купони № 2 отъ облигациитѣ на български вжтрѣшенъ 6% заемъ 1914 г. Изплащането на тѣзи купони ще става отъ клоноветѣ и агентуритѣ на б. н. банка на общо основание, както купонитѣ и облигациитѣ отъ другитѣ държавни заеми.

По тежинитѣ на праткитѣ.

За да се избѣгнатъ възможни недоразумения, относно коя е валидната тяжесть по праткитѣ, когато една пратка бжде прѣтеглена отъ ж. п. органи, констатираната тежина трѣбва непрѣменно да бжде вписана, както на товарното писмо, тъй и на товарителницата, да бжде сложенъ печата за тегленето, а сжщо да бжде и завѣрено съ подписа на чиновника, който е извършилъ тегленето. Това трѣбва да се съблюдава както отъ отправнитѣ станции, тъй отъ онѣзи посрѣдни такива, въ които е трѣбвало да стане прѣтегляното. Прѣдписано е на началницитѣ на гаритѣ и влагалищата да обърнатъ вниманието на чиновницитѣ, които завеждатъ търговската служба, върху това изискване, защото несъблюдаването му може да причини издаването на контролни поправки, които не ще бждатъ отмѣнявани.

Паспорти съ ликове.

М ството на вжтрѣшнитѣ работи, съобщава, че за напрѣдъ у насъ, аналогично съ режима на всички европейски държави по тая материя, се въвежда задължението да се прилагатъ къмъ паспортатѣ и ликоветѣ на иритежателитѣ имъ, а така сжщо и задължителна виза на паспорта отъ надлежната царска легация или консулство, безъ което условие никой не ще се допуща да влиза въ прѣдѣлитѣ на царството. Тѣзи мѣрки ще се прилагатъ за всички влизащи въ държавата, безъ изключение и за чуждитѣ поданици и по тоя начинъ ще може да се упражнява единъ по-ефикасенъ контролъ надъ тѣхъ. Тая наредба ще почне да се прилага отъ 1/14 августъ.

Канализацията на гебедженското езеро.

Отъ извѣстно врѣме една бригада инженери, подъ *началството на г. инженеръ* Коевски, изучва блатата при с. с. Султанларъ, Синдѣлъ, Кара-Агачъ, Гебедже и Аладжанъ и скицира плана за тѣхното канализиране и урегулиране, съ цѣль да се прѣсушатъ ония отъ пространствата, които сж обраснати съ тръстика и освѣнъ че не служатъ за нищо полезно, но, напротивъ, сж гнѣзда на миязми и болести, които покосяватъ живота на безброй хора. За сега скицирането е довело до единъ краенъ резултатъ. Той е, че гебедженското езеро ще се съедини чрѣзъ единъ каналъ съ Варненското езеро и търгътъ за тоя каналъ ще бжде обявенъ най къено до единъ мѣсецъ. За него сумата е прѣдвидена въ бюджета. Съ тоя каналъ нивото на водата въ гебедженското езеро ще спадне точно 2 метра и тъй ще отводни 200,000 декара земя, която ще се обработва или ще се експлоатира като ливади. Това спадане на нивото на водата далечъ не ще поврѣди на самото езеро, защото послѣдното въ общото си измѣрване е дълбоко отъ 5½ до 6 метра. съ намаляването му съ два метра дълбочината му 3½ до 4 метра ще си остане все така добрѣ рибовъдна, както и до сега. Съ това отводняване ще се гарантира пълната здравословность и на с. с. Гебедже, Марково, Кара-Агачъ и пр. и сжщеврѣменно убогатяването съ голѣми пространства работна земя. Отводняването на блатиститѣ мѣста надъ Синдѣлъ и Султанларъ, както и съединяването на Султанларското блато чрѣзъ каналъ съ Провадийската рѣка, ще стане идната година, когато вече плановетѣ ще бждатъ довършени.

Вѣнчавка.

Вѣнчалъ се е въ столицата на 19 того г. Димитръ П. Пипевъ, синъ на стария търговецъ г. Петръ С. Пипевъ и членъ отъ манифактурната столична фирма „Петръ С. Пипевъ & С-ве“, за осиновената дъщеря на покойния орханийски, а напослѣдъкъ и столиченъ търговецъ Василъ Поповъ, симпатичната г-ца Виолетка В. Попова. Кумове сж били г-нъ и г-жа С. П. Пипеви. Горѣщо сърадваме на домашнитѣ на младоженцитѣ и сърдечно поздравляваме симпатичната младоженска двойка.

Г-нъ Рашко Каракашовъ,

бившъ управитель на Русенската митница, който имаше до сега работа въ едно индустриално прѣдприятие въ Габрово, се е завърналъ въ града Русе, гдѣто е постоянното му мѣстожителство и тамъ ще открие за напрѣдъ кантора за митнишко комисионерство и пр.

Печатница „З о р а“, Варна.